

ПОДАТКОВЕ СТИМУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ ЕКОЛОГІЧНО СПРЯМОВАНИХ ВИДІВ ДІЯЛЬНОСТІ

©Мартинюк І. В., 2015

Фінансування еколого-економічного розвитку України є недостатнім. Існуюча тенденція обумовлена рядом виявлених недоліків, пов'язаних з необґрунтованими ставками та методикою розрахунку природно-ресурсних платежів; з відсутністю стимулів у суб'єктів господарювання впроваджувати екологічно чисті технології та здійснювати збір та утилізацію відходів; недостатнім фінансуванням природоохоронних заходів за рахунок надходжень податків та ін.

Досліджуючи поведінку суб'єктів господарювання з відходами, відмітимо, що лише незначна частка відходів підпадає під утилізацію або повторну переробку, що свідчить про незадовільну ресурсозберігаючу та екологічну діяльність суб'єктів, що утворюють відходи. Здійснивши аналіз процесу поводження з відходами визначено, що за 2003-2013 рр. в середньому 42,12 % відходів 1-3 класів небезпеки підпадають під утилізацію або повторну переробку. Лише у 2009 р. 67,13 % утворених відходів було утилізовано та оброблено. Дещо менша частина підпадає під розміщення у спеціально відведених місцях, в середньому за останніх десять років 31,83 % [1].

Утворення відходів викликає необхідність їх переробки або утилізації, що призведе, на наш погляд, до позитивних наслідків як екологічних, так і економічних. Екологічні наслідки обумовлені утилізацією небезпечних відходів, розміщення яких спричиняє негативний вплив як на навколишнє природне середовище, так і на здоров'я населення. Економічні наслідки обумовлені можливістю отримання корисних елементів від переробки відпрацьованих товарів. Так, наприклад, в результаті переробки материнських плат комп'ютерів можна отримати золото.

Проблему відсутності налагодженої системи збору відпрацьованих неекологічних товарів можливо вирішити шляхом запровадження системи розподільного викиду сміття, а проблему фінансування заходів зі збору та переробки відпрацьованих товарів – шляхом вдосконалення податкової політики, а саме: через запровадження утилізаційного збору в межах екологічного податку для неекологічних товарів та запровадження пільг для підприємств, що здійснюють збір відпрацьованих неекологічних товарів.

Вважаємо за доцільне ввести для товарів, що становлять небезпеку для екології, утилізаційний збір в межах екологічного податку. Даний збір повинен бути встановлений (виходячи з проведених розрахунків) в розмірі 7 %; надходити до спеціального фонду місцевих бюджетів; кошти від даного збору будуть спрямовані на фінансування заходів щодо утилізації небезпечних товарів з метою запобігання їх негативного впливу на навколишнє природне середовище та здоров'я населення. Застосування утилізаційного збору для неекологічних товарів повинно стати ефективним фіскальним та регулюючим інструментом, що сприятиме формуванню достатньої кількості коштів, необхідних для фінансування процесу утилізації або повторної переробки.

Підприємства, які будуть здійснювати збір відпрацьованих неекологічних товарів, повинні мати стимули для здійснення даної діяльності у вигляді податкових пільг. Оскільки їхня діяльність спрямована на покращення екологічного стану країни, вважаємо, що податкові пільги повинні стосуватися саме екологічного податку. Відомо, що в проекті Податкового кодексу пропонувався понижувальний коефіцієнт у розмірі 0,8 у разі впровадження маловідхідних, ресурсозберігаючих та енергозберігаючих технологій. Збір відпрацьованих неекологічних товарів сприятиме ресурсозбереженню та зменшенню шкоди для навколишнього природного середовища, отже, вважаємо, що коефіцієнт 0,8 буде стимулювати підприємства до створення пунктів збору відходів.

Податкове стимулювання підприємств здійснювати збір, переробку, утилізацію відпрацьованих неекологічних товарів сприятиме створенню фінансових ресурсів для забезпечення даної діяльності та зменшенню забруднення навколишнього природного середовища.